

predolgo gledati. Tudi slaba luč, oblačno vreme po zimi, mrak, nagla prememba iz svitelega na temno in narobe je škodljiva očem. S hitrim in dolgim čitanjem (posebno malega pisma) trpi oko mnogo, več nego s pisanjem. Varovati se tedaj treba neprenehoma in dolgo čitati. Prav tako škoduje očem, ako mnogokrat in dolgo gledamo na drobnogled ali na daljnovid; tudi v enomer gledati z enim očesom je škodljivo. Pri slabej luči v mraku ni smeti delati ničesar, kar naš vid preveč napenja. Luč mora biti tako postavljena, da je plamen nad očmi, ter da ne pada neposredno na oči. Trpolenje ali plehetanje luči škoduje očem neizmerno; prav tako spanje v temnih sobah, ako smo s obrazom obrnjeni k oknu, skozi katero nagloma solnčna svetlost na oči pada. Nečist zrak, močno vetrovje, prah, dim, razjedav vonj slabijo tudi oči. Ljudje, ki po vse dni sedijo, morajo vsak dan nekaj časa pod milim nebom se sprehajati. Mize, pri katerih pišemo, šivamo itd. morajo biti poleg okna in sicer tako postavljene, da od leve strani na nje luč prihaja. Tudi boje sobinih sten (malanih in prepreženih ali tapciranih) morajo biti očem ugodne, ne presvitle ali pretemne, pa tudi ne odveč pisane in raznovrstne. Baš tako je velika vročina ognja škodljiva očem; vsaka mati naj tedaj pazi na-se in na svoje hčeri, da ne stopajo bliže k ognju nego je treba.

Na očeh nekaterih ljudij (zlasti otrok) se napravi v spanji neka vrst sluzi ali gnoja, katerega treba s čisto gobo ali z mehko capo in z mlačno vodo izmiti in obrisati. Belnih oči si nikdar sami ne lečimo, marveč vsakokrat treba, da pri pametnem zdravniku vprašamo za svet, ter točno in na tenko storimo vse, kar nam je zapovedal.

Ruskim in rumunskim govedom zaprejo meje dne 1. januarja. Zavoljo tega naj naši kmetje goveda redijo in pitajo, kajti samo mesto Dunaj ali Beč je 20—30.000 goved dobivalo iz Rusije in Rumunije. Zato bodo morali dunajski mesarji po naših govedih povpraševati. Goveja živina bo gotovo dražja!

Sejmi. Na Štajerskem: 9. jan. pri Novi cerkvi. Na Koroškem: 11. jan. v Gmintu, na Hrvaškem, 6. jan. Ivanec, Lužani, Ploščica stara, 7. jan. Klošter Ivanič, Virovitica, Ravna gora, Klanjec.

Dopisi.

Iz Maribora. (Prestave — čitalnica — slov. društvo). Tajnik znanega „Deutscher Schulverein“ gimnazijski profesor Zelger je prestavljen v Gradec. Jednako je moral Jud dr. Borges od tukajšnje sodnije oditi v Cmurek. Željimo obema: srečno! Nam je treba na spodnjem Štajerskem uradnikov, profesorjev, učiteljev, ki so slovenščine dobro zmožni. Preden ne bo miru, dokler tega ne doženemo. Hočemo in tirjamo popolne enakopravnosti v uradih in šolah. — Či-

talnica obhajala je zopet dva večerna shoda z govori. Posebno zanimivo govoril je g. Podkrajšek o „Luegarjih“, zvečer 18. dec. spregovoril je nekaj besed urednik „Slov. Gosp.“ v spomin hrvaškemu romanopiscu prerano umrlemu Augustu Šenoa. Na sv. Štefanovo smo čitalničarji izvolili novega predsednika, ker g. Ulrich nikakor ni hotel zopetne volitve sprejeti. Čitalničarji so mu izrazili prisrčno zahvalo za požrtvovalni večletni trud za napredek čitalnice. Novi predsednik je g. dr. Glančnik; odborniki, denarničar in tajnik ostali so prejšnji. Udov šteje čitalnica 85, veselo znamenje napredka! — V nedeljo 8. januarja snidejo se naši poslanci in mnogi rodoljubi štajerski v Mariboru, da osnujejo nam neizmerno potrebno politično slovensko društvo štajersko. Bog pomози in sreča junačka.

Od sv. Martina pri Slov. Gradci. (Novačanje) ali „rekrutiringa“ se bode baje l. 1882 vršila v Mahrenbergu. To bi pa bila velika sitnoba za slov. graški in šoštanjski okraj, Fantje bi imeli silno daleč hoditi, jednako tudi župani, ki bi morali po 7 dni tako daleč od doma ostajati. S tem bi tudi srenjski stroški naraščali, ker bi si župani za pot morali več računati. Fantom in staršem pa stroškov itak nihče ne povrača. Zato je odbor okrajnega zastopa v Slov. Gradci zopet pravo zadel in vsem dobro ustregel, ko je dne 22. decembra t. l. prošnjo poslal visokej c. k. namestniji v Gradec, naj se novačenje vrši za šoštanjski okraj v Šoštanji, za slov. graški pa v Slov. Gradci. — Na prizadevanje c. k. okrajnega glavarja dobili so po toči poškodovani 1000 fl. podpore. Lepa pomoč! Bodi blagemu c. k. glavarju najprisrčnejša zahvala!

Od Tolstega vrha pri Konjicah. (Slovenski uradoval) je naš župan uže več let. Vkljub temu dohajali so mu od c. k. glavarstva celjskega in c. k. sodnije konjiške vedno le nemški dopisi in ukazi. Nekokrat pride nemšk obrazec ali blanketa, naj se o nekem zatoženci v kazenski obravnavi od župana vpiše, kar mu je znanega o njegovem zadržanji. Župan prosi od c. k. okrajne sodnije slovensk obrazec pa ga ne dobi. Isti župan je do tiste dobe pri cerkvi tudi priklicaval razne razglase pa tudi posilne dražbe itd. Ta posel se mu je odzvel in dal sodnijskemu listonoši, ki nemško pisane razglase slovenski tolmači. Takšnega tolmačarja trebalo bi tudi v sosedni Črešnovski fari, kder nemško pisane razglase kar nemški priklicavajo, a nihče jih ne razume! To je po mojem prepričanji velika sitnoba za Slovence, ki vendar jednako Nemcem plačujejo cesarske davke, pravic pa ne uživajo enakih. Nikoli še nisem čul, da bi Nemcem slovenske razglase priklicavali. — Meseca novembra bil sem v Celji pri advokatu g. dr. Serneci zavoljo neke neveste. Veselja zavzet sem bil, ko sem v njegovej pisarnici čul samo slovenski govoriti, diktirati; vse se piše slovenski. Prvokrat sem slišal, kako

se v ljubem domačem jeziku lepo pravilno in zastopno pisati sme. Slava g. dr. Sernecu. Ves dan je prihajalo vse polno Slovencev, vsakemu je se ustreglo v slovenskem jeziku. To je očiten dokaz, da se slovenski uradovati sme in more. Zato pa je tudi vsakega slovenskega župana narodna dolžnost slovenščine povsodi držati se. Nemčurji nas sicer še vedno k steni pritiskavajo pa ne udajmo se, ne udajmo se!

Iz Brežic. (Slab svetovalec.) Lani na sv. Štefanovo sem kupil pri g. J. Toporišiči, posestniku v Mesteci, par volov za 300 fl. in sicer s tem pogojem, da enega ob svečnici, drugega pa na pustni dan odpeljam. Dal sem posestniku aro. Ko pridem po prvega vola in mu hočem 150 fl. izročiti, me odvrne s tem, da mi vola neče dati. Rečem mu: ako mi vola ne da, spravi me v velike zadrege, ker ne morem blizu in hitro lepih volov dobiti za mesnico. Vse zastonj. Drugi dan je po nasvetu njegovega soseda g. M. Dragoviča vol na Italijansko prodan. No, zdaj sta se veselila in nose vibala: „zdaj sma mu pa pokazala.“ Prisiljen izročim g. dr. Koceliju v Krškem tožbo. Njegov koncipijent g. dr. Slanec me pri sodnijski obravnavi izvrstno zastopa — za kar mu bodi najiskrenejša zahvala — in dožene, da je bil g. Toporišič obsojen. Sedaj se ima svojemu prijatelju in slabemu svetovalecu zahvaliti, da mora čez 200 fl. plačati. To bodi posestnikom v enakih slučajih na svarilo priobčeno!

Franc Krulec, mesar.

Iz Vranskega okraja. (Celjskim nemčurjem za novo leto.*) Slovenci smo vse preveč prizanesljivi proti našim narodnim nasprotnikom, ki se tako silno ošabno in zaničljivo proti nam obnašajo, da človeka, ki ima le iskrico narodnega čutja, mora sree boleti. Po svojih opravkih čestokrat dojdem v nemškutarsko gnezdo Celje, kakor ga nekateri zovejo, in skoraj vselej naletim na grde zaničevalce naše narodnosti, kateri pa ne zaničujejo samo naš jezik temveč vse slovensko časopisje in njih urednike, naj huje pa obrekujejo naše vrle slovenske poslance. Zadnjič pridem v prodajalnico g. V. R. ker sem si hotel neki slovenski š... naročiti. Precej si začnejo komijčki, katere je nekoliko nemška kultura oblizala tako, da so od nje pijani in ošabni, iz mene norčevati in naglo povpraševati zakaj je bilo do sedaj nemško veljavno posibmal pa ne več itd. Sicer sem tem predrznežem, nekatere zasolil, hrbet obrnil in šel. Takim ošabnim kukavicam se lahko v okom pride, ako se narodnjaki českega gesla poprimemo „svoji k svojim“: kar tudi hočemo. Toraj bi bilo želeti, da bi nam kdo celjskih narodnjakov, kateri vse Celjane dobro pozna, po časopisih naznaniti blagovolil vseh vrst trgovce in prodajalce, krčmarje in rokodelce, kateri so narodnjaki ali vsaj nam pravični in ne nasprotni,

*) Ob enem odgovor na vodni članek „Cillier-Zeitung“ št. 101 in 102.

pri kojih bodemo kupovali in si delo naročevali itd. grde nemčurje pa pri miru pustili. Kteri švabe bolje ljubijo bodi jim drago! Jaz, odkar se pri gops. Rakusch-i frajmaurerska Celjanka tiska in nas Slovence zaničuje in sramoti, ne obiščem njegove prodajalnice, pa tudi kot župan in načelnik kraj. šolskega sveta tiskovine, katere potrebujem, si rajše v Ljubljani naročim. Sicer bi pa tega ne storili, ako bi bil nam Slovencem pravičen. Vše pred več leti neki rodoljub piše: „Vsak slovenski rodoljub naj gre raje k tistemu trgovcu kupovat, ki je prijatelj našega naroda, pa če bi tudi ravno za krajcar ali dva blago dražje plačal, kakor pa k trgovcu, ki se je iz tujega k nam preselil, in ki za naš narod drugega nima kakor grde besede, obrekovanje in psovke. Dajmo raje domačemu človeku kaj skupiti, kakor tujcu, ki samo zato k nam pride, da si žepe napolni in potem jo zopet, Bog si ga vedi, kam pobriše. Podpirajmo lepo med seboj drug družega, kakor bratje, da naš denar pri nas doma ostane.“

Iz Halož. (Razne reči.) Nek kmet v Brezovci dobil je po obč. uredu v zveličavni švabščini pisan list, ktere nobeden prost Haložan ne ume, še besede ne, kako še le celo napisano stran, v kateri je lahko mnogo kmetu skrivnega zapopadeno. — Kaj pa je bilo v tem pismu? Nič druga nego prav prijazen plačilen nalog, vsled kterega ima dotičnik v 14. dneh globo v znesku od 11 gld. 87 kr. tem gotoveje plačiti, ker bi bil po preteku tega časa rubljen. Zaradi česa pa? Omenjeni kmet je lastnik kotla za kubo sliv, droži, tropin itd. Postava pa veleva, da se imajo takšni kotli vsako tretje leto meriti. Ta kotel bil je istinito l. 1878 merjen in sicer pred pričami od finančnega stražnika ptujskega, a samo do vratu, in držal je 80 litrov. Letos je bil opet od finančnega stražnika ptujskega merjen in čisto spolajen, zategadelj je držal 84 l. Ker tedaj, reče se v omenjenem dopisu dalje, ta kotel prvokrat prav merjen ni bil in se po dokazih od tiste dobe 66krat rabil, zaradi tega se je finančnej blagajnici velika škoda zgodila, katero imate z zgoraj omenjeno svoto v obroku od 14 dneh zanesljivo poravnati. To je res žalostno za kmeta, da mora kaznovan za finančni uradi ali jihovi poverjeniki svoje dolžnosti tu pa tam prav ne izvršujejo! Da bi se to odpravilo!

Iz Mahrenberškega okraja. (Obletnica.) Kakor sem iz zanesljivega vira izvedel, je obhajalo mahrenberško učiteljsko društvo v mesecu 30. t. m. v g. Lukasovih prostorih obletnico svojega desetletnega obstanka. To sicer ni kaj posebno vendar je pa to zanimivo, da se pri taki slovenski, kjer se je toliko govorilo in napijalo in prazne slame zmlatilo, nobeden ni ne presvitllega cesarja, ne predsednika okr. šolskega sveta, g. c. k. okr. glavarja Slovenjegraškega spomnil, ampak da so gospodji učitelji le svojega gospoda c. kr. kakor se rad sam imenuje, hvalili in povzdigovali, kakor da bi

on sam imel njihovo srečo in nesrečo, njihovo življenje in njihovo smrt v svoji oblasti. Da se novosegneti nekateri učitelji ne morejo veseliti, ako so stari šoli in mešnikih ne udrihajo, se je tudi pri tej priložnosti pokazalo; nek mladi učitelj je v humorističnem govoru začel popisovati stare šole, šolmajstarje, župnike in kubarice, katerim so morali obutelj čediti itd. Naposled so gospodje učitelji in gospice učiteljice se poprijeli okolo polnoči in plesali do mladega dne — v adventu! Stari učitelji tega niso delali.

Iz Koroškega. (Razne.) Uže preveč so nas drugi Slovenci dregali, da smo enkrat morali sami začeti misliti na političen list. No, z novim letom prične izhajati „Mir“ po 2krat v meseci. Omislili so ga nam celovski narodnjaki. Hvala in slava njim! — Vreme imamo večidel lepo. Nadejali smo se snega v Božiči pa ga ni bilo. — Železnico v Lavantskej dolini hočejo porinoti do Knittelfelda v gorenem Štajerskem, da jo zvežejo z Rudolfovo; proti jugu pa jo nategnoti od Drauberga do Celja. — Vsem narodnim srenjam naprej je št. Jakobska v Rožu. Poslala je dne 26. oktobra 1881 prošnjo deželnemu šolskemu svetu v Celovec, naj se v šoli podučuje ne v tujej nemščini, ampak v domačej slovenščini, nemški se otroci pozneje naj vadijo, ko so uže slovenski brati in pisati se naučili. Odgovora še ni pa srenja je voljna tožiti tujan gori do upravnega sodišča. Pravica mora biti.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Trstu se huda godi; železnice so Reki in Benetkam ugodnejše; trgovstvo propada v Trstu. Država, ministri, cesar bi naj pomagali. Tega prosit prišli so k cesarju iz Trsta, med njimi tudi poslanec Teuschl, ki je s tovaršema Wittmanom in Rablno vedno v državnem zboru vlekkel z nemškimi liberalci. Tako so tudi n. pr. z mariborskim Schmidererjem (Hammer-Amboss-poslanecem) in celjskim Foreggerjem vred glasovali zoper pobiranje davkov, zoper vojaško postavo, sploh vselej zoper sedanjo vlado, in jej cesar pogrešati ne more. No, in sedaj Teuschl s tržaškimi gospodi beračit poddržavne magarince, katerej kot poslanec svoje dohodke prisiliti, da bi ministerstvo hfejevo podarilo je dobremu cesarju bilo praveč. Rekli so: Trstu želim pomagati, toda obljubi, da njegovi poslanci „fakcijozno“ (puntarsko) napadajo ministerstvo. To ni več navadni upor, ampak „fakcijozni“ (puntarski) upor. Teesarjeve besede zadele so kakor strela z jasnega neba ne samo tržaške liberalce, ampak vse njihove prijatelje, celo nemško-liberalno stranko. To priznavajo vsi listi in po vseh mestih in trgih in gradih so liberalci silno potrti, kar vidijo, da se jih nihče ne boji, kakor so mislili. O tej reči bo še več govora. —

Državni zbor začne nadaljevati svoje delovanje uže 11. januarja, in zato imamo pogovore v Mariboru 8. januarja, da osnujemo slovensko društvo štajersko in se tako politično uredimo. Pričakujemo, da štajerski domoljubi v obilnem številu pridejo in sklenejo, kar je prav in potrebno. Lotimo se živahno dela za svoj ubogi, teptani narod! — Moravski listi pravijo, da bode ministerstvo zanaprej ostro postopalo zoper uradnike, kateri bi še nadalje vlekli z „fakcijozno“ opozicijo (t. j. z nemško-liberalno stranko, ki se vladi upira uže „puntarski“). Tržaški poslanec Rabl je uže položil poslanstvo, in če storijo jednako tudi drugi, n. pr. Schmiderer, Foregger, zgubljeni so — brez uradnikov. — Koroški Slovenci so dosegli s prošnjami to, da izgubijo v Doberli vasi in Borovljah nemške, a dobijo slovenske davkarske uradnike. Vidite, dragi Korošci, poguma in dela je treba, ako hočemo pravici pomoči do zmage. — Na Ogerskem se godi žalostno; na tisoče ljudi seli se v Ameriko in Belgarijo, le da uidejo strašnim dačam in oderuhom. — Hrvate je močno iznemirilo neko poročilo lutrovskih misijonarjev v Zagrebu. Iz njega je razvidno, da lutrovci dobivajo iz Nemčije mnogo podpore, pa tudi od slepih Hrvatov, in da glavna svrha ovim misijonarjem ni „sv. evangelij“, ampak „deutsche Kultur im Drange nach Osten“, t. j. ponemčenje Slovanov? — V Hercegovini je prebivalstvo vsakako razburjeno in zlasti hudo na ponemčevalne poskuse. Zato ondi zopet močno vre. Blizu Trebinja bila sta dva vojaka hudo ranjena in ostali so komaj všli kroglam, ki so z višin v sotesko udarjale, kder so bili vojaki. Krivošijani so mirni. Ne upajo se napasti naših vojakov za močnimi šancami.

Vnanje države. Iz Varšave na ruskem Poljskem poročajo o groznej nesreči. Na sv. Božič zatuli nek Jud pred cerkvo sv. Križa, polno pobožnikov: „gori, gori.“ Zdajci plane vse iz cerkve in v gnuječi se umori 40 in rani nad 100 ljudi. Razdraženo prebivalstvo loti se Judov in jih začne tepsti, jim okna pobijati, štacune podirati. Vojaki se komaj mir naredili. Mladi ruski car bil je v smrtni nevarnosti, nihilisti so podkopali v Petrogradu ulico Karavanskajo in rove napolnili z dinamitom. Velika sreča, da car tisti dan ni prišel v mesto. Osupnila pa je svet novica, da se delajo na Ruskem silne vojne priprave. — Rumunski ministri prosijo Avstrijo za odpuščanje, in tako bo razprtju brz konec. — Turški sultan je baje popustil za vselej Bosno in Hercegovino, toda želi stopiti v zvezo z Avstrijo, Nemčijo in Italijo, da mu pomagajo ohraniti, kar še ima. — Italijani se pa vendar ove zveze ne morejo prav veseliti, ker jim žuga Bismark, papežu v prid, vzeti Rim. Vsa reč pa je tako zmešana, da ni mogoče reči, kdo hoče tukaj opeharjen biti, ali bode. Kajti Bismark je z obetanjem uže marsikoga za nos vodil. — Francoski liberalci in freimaurerji so sedaj na konji in si iz